

»Νά μάθη τὸν ἄνθρωπο νὰ ὑποτάσῃ τὴν δύναμι εἰς τὴν νόησι, τὴν νόησι εἰς τὸ καθήκον, τὸ καθήκον εἰς τὸν Θεόν.

»Νά τὸν μάθη νὰ κυριαρχῇ ἐπὶ τῶν ὀρμῶν του, νὰ ἀγωνίζεται κατὰ τῶν μικροτήτων ποὺ κρύβονται στὴν καρδιά του, καὶ νὰ προχωρῇ σταθερὰ πρὸς τὸν ἐξευγενισμό καὶ τὴν ἠθικὴ ἐλευθερία.

»Νά τὸν ἐθίσῃ νὰ σέβεται τὸν ἑαυτό του, τὸν νοῦν, τὴν συνείδησί του, τὴν ψυχὴ του.

»Νά θέτῃ τὸν χαρακτήρα ὑπὲρ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ, τὸ πνεῦμα ὑπὲρ τὸ σῶμα, τὸν Θεὸν ὑπὲρ τὸν ἄνθρωπο, τὴν πίστι καὶ τὴν ἐλπίδα ὑπὲρ τὴν ἀπιστίαν καὶ τὴν ἀπελπισίαν.

»Νά ἐκτιμᾷ τὴν ἀξία ποὺ ἔχουν καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, νὰ ἐργάζεται γι' αὐτοὺς καὶ νὰ συνεργάζεται μαζί τους γιὰ τὸ γενικὸ καλὸ, γιὰ τὴν ἐπικράτησι δικαιοσύνης καὶ εὐημερίας. Γενικῶς δὲ νὰ ζῇ σύμφωνα μὲ ἐκεῖνα ποὺ γνωρίζει καὶ ἀποδέχεται ὡς ὀρθὰ καὶ νὰ θέτῃ θεμέλιον καὶ κατεύθυνσι τῆς ζωῆς του τὴν φωνὴ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς συνειδήσεώς του». (1)

Νὰ καλλιεργῇ τὴν συνεργασία μὲ ἄλλους φιλειρηνικοὺς λαοὺς πρὸς ἀμοιβαία κατανόησι, ἀνάπτυξι τοῦ πολιτισμοῦ καὶ καλλιέργεια τῆς Εἰρήνης, τόσο ἀπαραίτητου γιὰ τὴν ἀλοκλήρως τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἀνθρώπου. Χωρὶς τὴν κατάκτησι καὶ κατοχύρωσι τῆς Εἰρήνης, οἱ λαοὶ δὲν μποροῦν νὰ ἀπολαύσουν τὰ ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς προόδου καὶ νὰ ἐξασφαλίσουν μιὰ καλύτερη ζωὴ, μὲ βάσι τὴν εὐημερία καὶ τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια.

Ὁ Τζὼν Φ. Κέννεντυ, ὁ Πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ποὺ τόσο τραγικὰ ἐδολοφρονήθη στὸ Ντάλλας τοῦ Τέξας, ὁ μέγας αὐτὸς ἀνθρωπιστὴς καὶ εἰρηνιστὴς, στὸν ἱστορικὸ του λόγο περὶ Εἰρήνης ποὺ ἐξεφώνησε στὸ Πανεπιστήμιον τῆς Οὐάσιγκτων, στίς 10 Ἰουλίου 1963, μεταξὺ ἄλλων εἶπε: Ἐὰ προβλήματα μας εἶναι δημιουργήματα ἀνθρώπων καὶ δύνανται κατὰ συνέπεια νὰ λυθοῦν ἀπὸ ἀνθρώπους. Ὁ δὲ ἄνθρωπος εἶναι τόσο μέγας ὅσο ἔχει τὴν θέλησι νὰ εἶναι. Κανένα πρόβλημα τῆς ἀνθρώπινης μοίρας δὲν εὐρίσκεται πέρα ἀπὸ τίς ἀνθρώπινες δυνατότητες. Εἶναι ἀνάγκη οἱ ἄνθρωποι νὰ μάθουν νὰ συμβιοῦν μὲ ἀμοιβαία ἀνοχή. Ὅλοι μας κατοικοῦμε στὸν ἴδιον πλανήτη. Ὅλοι μας ἀναπνέομε τὸν ἴδιον ἀέρα. Ὅλοι φροντίζομε γιὰ τὸ μέλλον τῶν παιδιῶν μας. Καὶ ὅλοι εἴμεθα θνητοί. Μᾶς χρειάζεται συνεπῶς Εἰρήνη, ποὺ θὰ κάνη τὴν ζωὴ ἐπὶ τῆς γῆς ἀξία νὰ τὴν ζῇ κανεὶς ποὺ θὰ δίδῃ τὴν δυνατότητα τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὰ ἔθνη νὰ μεγαλυνοῦν καὶ νὰ ἐλπίζουν, καὶ ἐπὶ πλέον νὰ δημιουργήσουν καλύτερες συνθήκες γιὰ τὰ παιδιά τους. Μᾶς χρειάζεται ἡ οἰκοδόμησις ἑνὸς εἰρηνικοῦ κόσμου, ὅπου οἱ ἀσθενεῖς θὰ εἶναι ἀσφαλεῖς καὶ οἱ ἰσχυροὶ δίκαιοι. . .

Ἡ ἀγωγή παντοῦ καὶ πάντοτε πρέπει νὰ βοηθῇ στὴν αὐτογνωσία.

Νὰ κάνη τὸν ἄνθρωπο ἱκανὸ νὰ κατακτήσῃ, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν φυσικὸ κόσμον καὶ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτό του.

Νὰ ἀπελευθερωθῇ ἀπὸ τίς κατώτερες ἀνάγκες, τὰ μικροσυμφέροντα, τίς προκαταλήψεις, τίς ταπεινὰς ἐξεις.

Νὰ καταπολεμᾷ τὴν φτώχεια καὶ ἀτονία τῶν ψυχικῶν του δυνάμεων.

Νὰ καλλιεργῇ τίς ψυχικὰς ἐκείνας ἰδιότητες καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ ποὺ συνιστοῦν τὴν ἀνθρωπιά, καὶ νὰ τὸν βοηθῇ νὰ γίνεταί τελειότερος ἄνθρωπος.

Νὰ τὸν κάνη ἱκανὸ νὰ ἐκμεταλλεύεται εἰς τὸ ἔπακρον τίς ἀνώτερες ψυχικὰς του δυνάμεις, τίς ἀνθρωπινώτερες ἰδιότητες τῆς ψυχῆς.

1. Κολλιτσάρης Ι. : «Παιδεία καὶ Πολιτισμὸς». Περιοδ. Ἑλληνοχριστιανικὴ Ἀγωγή, Τεύχος 79, σελ. 213—215.

Νά μπορεί νά αισθάνεται και επιδιώκη τις πνευματικές ήδονές, τήν πνευματική εὐτυχία.

Νά τόν κάνη νά πιστεύη στὴν ὁμορφιά τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν και νά λατρεύη τὸ ἀμάραντο πνευματικὸ κάλλος.

Νά τοῦ ἀναπτύσση τὴν εὐαισθησία πρὸς τὸν ἀνθρώπινο πόνο και τὸ ἴραϊο.

Νά ἀναπτύσση ἕνα λεπτὸ αἰσθητήριο πρὸς τίς ἀξίες τῆς ζωῆς και ἡ δρᾶσις και ἡ ὄλη ζωὴ του νά φωτίζεται και ὁδηγῆται ἀπὸ τίς ἀξίες αὐτές.

Εἶναι ἐπιτακτική πλέον ἀνάγκη ὁ ἀνθρώπος νά κάνη στροφή πρὸς τὸν ἐσωτερικὸ ἑαυτοῦ του, νά γίνη ἱκανὸς νά κυβερνήσῃ τὰ ἐπιτεύγματα τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ και νά τὰ θέσῃ στὴν ὑπηρεσία ἀγαθῶν σκοπῶν. Οἱ ἐφευρέσεις μας πρέπει νά κατατείνου στὴν αὐξηση τῆς ἀνθρώπινης εὐτυχίας. "Ὅλος ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς πρέπει νά ὑπηρετήσῃ τὴν εἰρήνη, και ὄχι τὸν πόλεμο και τὴν καταστροφή μας. Γι' αὐτὸ χρειάζεται συνεχὴς μάχη μετὰ τὸν ἑαυτοῦ μας' μάχη μετὰ τίς ἀδυναμίες και τὰ ἐλαττώματά μας. Μία συνεχὴς συνειδητὴ προσπάθεια γιὰ τὴν πνευματική και ἠθική βελτίωση και ἐξύψωση τοῦ ἑαυτοῦ μας.

Ἀπαιτήσεις τῶν καιρῶν μας εἶναι ἡ ἀγωγή νά ἐξοπλίση τὸν ἀνθρωπο μετὰ τὰ ἐξῆς τρία ἐφόδια:

«Πρῶτον. Νά ὁμιλῆ εἰς τὴν ψυχὴν του, νά τὸν συγκινή, νά τὸν κατευθύνῃ καὶ παραπάνω ἀπὸ τὴν ὕλην και τὰς ὕλικὰς ἀνέσεις και τὴν εὐζωίαν. Νά ὑπάρχῃ μέσα του ἐνεργὸς ἡ δύναμις τοῦ πνεύματος και νά ἔχῃ νόημα ἡ ἱεραρχική ὑποταγὴ τῆς ὕλης εἰς τὸ πνεῦμα, ἱεραρχική ὑποταγὴ τόσο ἀπὸ ἀπόψεως ἠθικῆς πορείας ὅσον και ἀπὸ ἀπόψεως συγκινήσεως. Ζητοῦμεν τὸν ἀνθρωπο διὰ τὸν ὁποῖον, ἐπὶ τέλος, μία πρᾶξις πνευματικῆς ἀνωτερότητος θὰ προκαλῆ περισσοτέραν εὐχαρίστησιν ἀπὸ τὴν οἰανδήποτε τεχνικὴν ἀνεσιν!

»Δεύτερον. Νά μὴ ὁμιλῆ μέσα του μόνον τὸ «ἐγώ». Τὸ ἐνδιαφέρον του, αἱ ἀνησυχίαι του, ὁ πόνος του, αἱ συγκινήσεις του νά ξεπερνοῦν τὸ «ἐγώ». Νά ὁμιλῆ μέσα του τὸ αἶσθημα τοῦ συνόλου. Ἀλλέως... ἀνθρωπος κλεισμένος εἰς τὸ «ἐγώ» του δὲν εἶναι ὁ ἀνθρωπος τὸν ὁποῖον οἱ καιροὶ μας ζητοῦν!

»Τρίτον. Νά εἶναι ἀγωνιστής. Ὁ πολιτισμὸς μας, διὰ τὴν σωτηρίαν του, δὲν χρειάζεται «καλόπαιδα», καλοπροαιρέτους κυρίους ποὺ ζητοῦν νά τὰ ἔχουν μετὰ ὄλους καλά. Χρειάζεται ἀνθρώπους, μέσα εἰς τοὺς ὁποῖους ἡ δύναμις τοῦ Πνεύματος φανερώνηται εἰς τὴν ἰσχυροτέραν και εὐγενεστέραν τῆς ἐκδήλωσιν. Εἰς τὴν ἀγωνιστικὴν διάθεσιν, εἰς τὴν ἐτοιμότητα διὰ τὴν *θυσίαν*.

»... Μετὰ λίγα λόγια ἡ ἀγωγή πρέπει νά ἐπιδιώξῃ τὴν κατάρτισιν ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος θὰ ἀποτελῆ τὴν ἰσόρροπον πνευματικὴν δύναμιν ἀπέναντι τῆς σημερινῆς τεχνικῆς προόδου. Ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος θὰ ἔχῃ τὴν ἱκανότητα, ἐὰν μὲν τὸ μέλλον εἶναι γαλήνη νά τὴν ἀξιοποιήσῃ, ὥστε αὐτὴ νά φέρῃ ὄντως τὴν εὐτυχίαν και ὄχι τὸν μαρασμόν' ἐὰν δὲ τὸ μέλλον εἶναι τρικυμία νά ἠμπορέσῃ νά θαμάσῃ τὴν τρικυμίαν! Καὶ ἐὰν τὸ μέλλον εἶναι κατακλυσμὸς, νά ἀποτελέσῃ τὴν Κιβωτόν ἀπὸ τὴν ὁποίαν, μετὰ τὸν κατακλυσμόν, θὰ ἀναπηδήσῃ νέα ζωὴ». (1)

Νά ἐνθαρρύνῃ τοὺς νέους νά ἐνδιαφέρωνται γιὰ τὰ πιὸ σπουδαῖα κοινωνικά, πολιτικά και ἠθικά προβλήματα.

Νά ἀναπτύσση στὸ ἄτομο τὴν κοινωνικὴ εὐθύνῃ του. Νά διεγείρῃ και τονώνη τίς ψυχικὲς του αἰσθήσεις γιὰ μιὰ ἐνάρετη ζωὴ και ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων νά εἶναι ἕνας διαρκὴς διαγωνισμὸς ἀρετῆς.

Πρέπει νά γίνῃ πίστις μας ὅτι οἱ ψυχολογικοὶ και ἠθικοὶ παράγοντες παίζου σπουδαιότερο ρόλο στὴν εὐημερία ἑνὸς ἔθνους ἀπὸ τοὺς οἰκονομικοὺς και ἄλλους ἐ-

1. Μελίτης Π. : «Τὶ ἐπιδιώκομεν». περιοδικὸν «Συζήτησις», Ἀθήναι 1962, τεῦχος 36, σ λ. 183, 184.

ξωγενείς παράγοντες. Η ψυχολογία και ηθική έχουν μεγαλύτερη αξία στην έρμηνεία των ιστορικών φαινομένων από την κοινωνιολογία και την οικονομική. Η άγωγή λοιπόν πρέπει να καλλιεργήσει στους νέους την πίστι στον άνθρωπο, και προπαντός στην σωστική δύναμη της αρετής.

Είναι βέβαιο πώς, υπό οιοδήποτε σύστημα, η ευδαιμονία του λαού εξαρτάται από το άθροισμα της αρετής, και η κακοδαιμονία του από τον πολλαπλασιασμό της κακίας. Η αρετή, όπως λέει ο Stendhal, αυξάνει την ευτυχία, ενώ η κακία αυξάνει την δυστυχία. Ο Μεγάλος Κομφούκιος, πριν από 2500 χρόνια, έγραφε:

«Όταν θα έχει επικρατήσει η ενάρετη ζωή, ο κόσμος ολόκληρος δεν θα σχηματίζει παρά μια μόνη πολιτεία. **ΘΑ ΕΒΧΩΡΙΖΟΥΝ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΜΕ ΤΑΛΕΝΤΟ, ΜΕ ΑΡΕΤΗ ΚΑΙ ΜΕ ΠΡΟΣΩΝΤΑ.** Θα καταλήξουν όλοι σε μια συμφωνία ειλικρινείας και θα φροντίζουν για την παγκόσμια ειρήνη. Και οι άνθρωποι τότε θα φέρωνται με εύπλαχνα όχι μόνο στους γονείς τους ή στα παιδιά τους, αλλά θα εξασφαλίζουν την ζωή κάθε ανθρώπου γέρου ως τον θάνατό του, θα εξασφαλίζουν ακόμη εργασία σε όλους τους άνδρες, και στον κάθε νέο τα μέσα να σπουδάσει και να δημιουργηθεί».

Συμπεράσματα

Είναι επιτακτική πλέον ανάγκη η αντίθεση που υπάρχει σήμερα ανάμεσα στην ηθική και τεχνική πρόοδο να καταργηθεί. Η άγωγή πρέπει να μορφώνει τον άνθρωπο έτσι, ώστε οι κατακτήσεις της επιστήμης, να υποτάσσονται στην ηθική πρόοδο, στον ηθικό πολιτισμό του ανθρώπου. Πρέπει να συμφιλιώσει τον άνθρωπο με την μηχανή. Να του καλλιεργήσει το συναίσθημα, την καρδιά. Να του αναπτύξει την ανθρωπιά, και να τον κάνει έτσι ικανό να χαίρεται τα αγαθά της τεχνικής πρόοδου, χωρίς σαν αντάλλαγμα τούτου να δίδει «γη και ύδωρ».

Έξ άλλου, το πρόβλημα της ηθικής πρόοδου, όπως σοφά γράφει κάποιος ο Στέλιος Παπαδάκης, δεν είναι τόσο ζήτημα ποιοτικό, όσο ζήτημα ποσοτικό.

«... Συνηθίζεται να λέγεται πώς η σημερινή δυσαρμονία στον κόσμο προέρχεται από έλλειψη ηθικής πρόοδου ανάλογης προς την τεχνική πρόοδο· πολλοί μάλιστα υποστηρίζουν πώς αυτή αυτή η τεχνική πρόοδος είναι υπαίτια της ηθικής μας καθυστέρησης. Ας εξετάσουμε αυτό το πρόβλημα: το ζήτημα της ηθικής πρόοδου δεν είναι τόσο ζήτημα ποιοτικό όσο είναι ζήτημα ποσοτικό. **Δεν πρέπει να περιμένουμε μεγάλες μεταλλαγές στους ηθικούς μας κανόνες, αλλά πρέπει να επιδιώξουμε να καταστήσουμε την εφαρμογή τους δυνατή κι αυθόρμητη από όλοένα και μεγαλύτερο αριθμό ατόμων.**

Σήμερα οι ηθολογικές ακριβώς διαφορές μεταξύ των ανθρώπων, απότοκες κυρίως των διαφόρων τρόπων διαδιδάσεως και άγωγης, δημιουργούν αντιθέσεις συμπεριφοράς που εμφανίζουν την ανθρωπότητα μια ζούγκλα, όπου τα ανθρώπινα όντα διαφέρουν μεταξύ τους πολύ περισσότερο απ' ό,τι διαφέρουν οι ούγαινες και οι γκαζέλλες, οι λύκοι και τα πρόβατα, οι άλεπουδες και οι όρνιθες. Αλλά εδώ ακριβώς η τεχνική πρόοδος, με την αύξηση των μέσων, την μείωση των μόχθων και την επέκταση των μεταφορών, δημιουργεί τις προϋποθέσεις μιας ενιαίας και παγκόσμιας βασικής διατροφής, ώστε ν' απαλειφθούν οι διαφορές συμπεριφοράς που διαχωρίζουν θανάσιμα τους ανθρώπους. Απομένει να καταβληθεί η προσπάθεια του καθορισμού και της εφαρμογής των βασικών αυτών διαιτών του σώματος και του πνεύματος.

«... Η έκλογή βέβαια μεταξύ των διαφόρων κοσμοθεωριών και ιδεολογιών για τη σύνθεση της παγκόσμιας και βασικής αυτής πνευματικής δίαιτας δεν είναι έργο εύκολο, και μπορεί να γίνει μόνο από ανθρώπους με την ανώτατη ψυχική καλλιέργεια. Αλλά το ασφαλέστερο πεδίο για μια τέτοια έκλογή είναι, αναμφισβήτητα, οι

Ιεροί μας τόποι, υπό τή φυσική και ρητορική έννοια. Είναι ή Ελλάδα και ή Ελληνική σοφία, όπου, για πρώτη φορά στην ιστορία του ανθρώπου, ομίξανε τὸ "Ατομο, ὁ Λόγος κι ή 'Αγάπη, ή Τριάδα πού πρέπει σήμερα νά συγκυβερνήση τίς τύχες τῆς Ἀνθρωπότητος».

Ἡ σημερινή περίοδος είναι ή πιό δύσκολη στην ιστορία του ανθρώπου και συνάμα ή πιό ἐλπιδοφόρος. Ἡ τεράστια ἐπιστημονική και τεχνολογική πρόοδος κατέστησε τὸν ἄνθρωπο ἱκανὸ νά γίνῃ κυρίαρχος τῆς φύσεως, νά ἐπιβληθῇ ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ του περιβάλλοντος και νά ἐπιλύσῃ τὰ βασικά και ὑλικά προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει. Ἡ θαθειά ἠθική κρίσις, πού ὑπάρχει στὸν σημερινὸ κόσμο, οφείλεται, ἀνάμεσα στὰ ἄλλα, και στην ἔλλειψη ἰσορροπημένης ἀγωγῆς, στὸ μὴ ἰσορροπημένο πρόγραμμα τεχνικῆς και ἀνθρωπιστικῆς μορφώσεως.

Ἡ φτώχεια πού μαστίζει τὰ 2)3 τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς δὲν είναι: θέλημα Θεοῦ. Είναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πετρωμένης καρδιάς μας· δύναται δὲ νά ἐκλείψῃ παντελῶς, ἐὰν θελήσωμε νά ἐξαπολύσωμε ἕναν δλοκληρωτικὸ πόλεμο ἐναντίον τῆς. Χωρὶς τὴν ἐκρρίζωσι τῆς φτώχειας, τῆς ἀμάθειας και τῶν ἀσθενειῶν, πού θὰ ἐπιτευχθῇ με μιὰ γενική ἐπίθεσι σὲ παγκόσμια κλίμακα, δὲν μπορεῖ νά ὑπάρξῃ ἐλευθερία και ἐλεύθερος ἄνθρωπος. Ἡ οικονομική και κοινωνική δικαιοσύνη είναι ή βάση για τὴν Ἐλευθερία και τὴν Εἰρήνη, ή ὁποία με τὴν σειρά τῆς είναι ή προϋπόθεσις για τὴν ἐπίδωσι τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά ἀπελευθερωθῇ ἀπὸ τὴν ἀδικία, τὴν βία και τὴν καταπίεσι. Ἡ φτώχεια, ή ἀμάθεια και ή ἀδικία είναι οἱ ἀρνητικοὶ παράγοντες, πού ὀδηγοῦν σὲ ἐπαναστάσεις και δημιουργοῦν πολέμους. Μᾶς χρειάζεται συνεπῶς μιὰ Παιδεία και ἕνα κοινωνικὸ σύστημα πού νά ἐξασφαλίζει ψυχὴ και ἐλευθερία, οικονομική και κοινωνική δικαιοσύνη· πού νά ἀξιολογῇ καλύτερα τὴν δημιουργική μεγαλοφυΐα τοῦ ἀνθρώπου στὸν τομέα τῆς ἐπιστήμης και τῆς τεχνολογίας· πού νά γνωρίζῃ πῶς νά χρησιμοποιῆ τὰ ἀφθονα ὑλικά ἀγαθὰ. Γιατὶ ὅπως σοφὰ εἶπε ἕνας: ή ἀξία και ή ποιότης μᾶς κοινωνίας δὲν μετράται με τὸ τί ἔχει, ἀλλὰ με τὸ τί κάνει με αὐτὰ πού ἔχει. Δὲν είναι τὸ πόσο πλούσιος εἶσαι. Είναι τὸ πῶς μπορεῖς νά μετουσιώσης τὸν ὑλικὸ σου πλοῦτο σὲ ἀνθρώπινες ἀξίες.

Χωρὶς νά ἀποστέργουμε τὴν πολύτιμη συμβολή τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, δὲν πρέπει νά ἀνεχώμεθα ή μηχανοκρατία νά ἀποσβέση τὸ ἠθικὸ μας ἐνεργητικὸ. Δὲν πρέπει νά γίνωμε Θεοὶ μηχανῶν χωρὶς Θεότητα.

Νά μὴ δινόμαστε στην αὔξησι τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν και ἀνέσεων και ἀφήνωμε ἀστεγὴ τὴν ψυχὴ μας.

Νά συντηροῦμε και συμπληρώνωμε τὸ οἰκοδόμημα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

Νά ξεχωρίζωμε τὸ πρόσκαιρο ἀπὸ τὸ αἰώνιο.

Νά μὴ νοθεύωμε τίς μεγάλες ἀξίες.

Νά ὑποτάσσωμε τίς ἐπιθυμίες μας, τίς σκέψεις και τίς πράξεις μας, στὶς ἐπιταγές τῆς ἠθικῆς.

Νά τρέφωμε και ζωογονοῦμε τὸ κύτταρό μας με τίς ἀγέραστες και ὑψηλῆς στάθμης ἀξίες.

Νά ἀντλοῦμε δυνάμεις εὐσταθείας ἀπὸ τίς ἀκένωτες δεξαμενές τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ἰδανικὸ μας νά είναι νά ξεδιπλώνωμε τὴν ζωὴ μας για μιὰ κοινωνική και γόνιμη ὁρᾶσι και νά ἀνοίγωμε τὰ φτερά μας για νά ὑψωνόμαστε πέρα ἀπὸ τὴν λάσπη και τὴν σκόνῃ τῆς γῆς.

Νά θέτωμε τὸν ἑαυτὸ μας στην ὑπηρεσία τοῦ πλησίον. Ἐνα τέτοιο πνεῦμα, μιὰ τέτοια εὐρύτερη κοινωνική ἀντίληψις τοῦ καθήκοντός μας δίδει τὸ κλειδί και τὴν λύσι τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος. Καὶ μόνο ἔτσι δλοκληρῶνεται ή εὐγενῆς ἀποστολή και ὁ ὑψηλὸς προορισμὸς μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Άλεξίου Ι. : Μορφές 1965
2. Βρυζάκη Ε. : Η τεχνική και το μέλλον του ανθρώπου (Περιοδικό «Συζητήσεις»)
3. Έλεπούλου Καλλιρ. : Ο Σύγχρονος Πολιτισμός και η Έκπαίδευσις 1929
4. Έλεπούλου Καλλιρ. : Οι Έλληνες Κλασικοί εις τὰ γυμνάσια 1930
5. «ΖΩΗ» : Θρησκευτική έφημερίς 30-10-1963
6. Hilton A.M. : Του ύψους ή του βάθους; έφημ. «Έλευθερία» 28-11-63
7. Κασιγόνη Άγγ. : Η ζωή όπως την ένοιωσα 1937
8. Κίτσου Κων. : Ο Σωκράτης ξαναζει στην εποχή μας
9. Κοραή Άδαμ. : Πολιτικά παραινήσεις προς τους Έλληνας
10. Κουλούκη Γ. : Η άγωγή της άπλότητος 1964
11. Κουλούκη Γ. : Η Παιδεία και η εποχή μας (Έπιστημονικόν Βήμα του Διδασκάλου) 1960
12. Κυριαζοπούλου Γ. : Αυτόματοποιήσις της Τεχνικής και Άνθρωπισμός 1961
13. Ξηροτύρη Ηλία : Έμπειρική και Έπιστημονική Παιδαγωγική 1960
14. Παπαγιωτοπούλου Μ. : Προϋποθέσεις άνόδου Έφημ. «Έλευθερία» 1964
15. Παπανούτσου Εύαγγ. : Η Τεχνική Πρόοδος Έφημ. «Βήμα» 1965
16. Τζόνσον : Το μήνυμα του Τζόνσον Έφημ. «Έλευθερία» 19-9-63
17. Χαραλαμποπούλου Ι. : Τεχνική και Άνθρωπιστική άγωγή. Περιοδ. «Σχολείο και Ζωή» 1963

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

«Παιδεία και Ζωή»
«Συζητήσεις»

